herpy

GEKKOER

New Caledonian giant gecko

Rhacodactylus leachianus

Verdens største nulevende gekko, en tung og nataktiv træklatrer fra Ny Kaledoniens skove. Den kan blive over 40 cm lang og leve i mere end 20 år. Den er rolig og nysgerrig, men kræver et stort, højt terrarie og en holder, der er klar til et langt liv sammen med den.

Familie: Diplodactylidae Tidligere navn: *Rhacodactylus aubryanus; Rhacodactylus leachianus henkeli* Udgivet 14. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**23-43 cm** total længde inkl. hale
Vægt	**150-500 g**
Levetid	**20-30 år**
Aktiv	**Nat**
Levevis	**Træboende**
Biotop	**Regnskov og bjergskov**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**60 × 45 × 90 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**22-27 °C**
Temperatur, nat	**18-22 °C**
Luftfugtighed	**50-80 %**
UVB	**Valgfri**
Kost	**Insekter, frugt, færdigfoder og hvirveldyr**
Holdes	**Enkeltvis eller parvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kønsmoden	**36-60 mdr.**
Kuldstørrelse	**2 æg**
Kuld pr. år	**2-4**
Inkubation	**45-150 dage** ved 22-28 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Bilag D**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten står ikke på CITES-listerne, men er opført i bilag D i EU's forordning 338/97. Køb og salg inden for EU kræver ingen tilladelser, men dyr, der indføres fra lande uden for EU, skal anmeldes ved grænsen. Arten er fredet i Ny Kaledonien, og dyr i handlen skal stamme fra opdræt. Dyrevelfærdslovens almindelige krav gælder.

Om arten

Rhacodactylus leachianus er den største gekko i verden i dag. Dyr fra hovedøen Grande Terre kan nå 36-43 cm inklusive hale og veje op mod 500 g, mens dyrene fra de små øer omkring Île des Pins er mindre, typisk 23-30 cm og 150-300 g. Kroppen er tung, hovedet bredt, og huden hænger i løse folder langs flankerne. Tæerne er brede med hud imellem, og lamellerne under dem giver et sikkert greb på både bark og glas. Øjnene har lodret pupil og er uden låg, så gekkoen holder dem rene med tungen.

Farverne er ren camouflage: grå, brungrøn eller olivengrøn med lysere pletter og marmorering, så dyret næsten forsvinder mod en mosklædt stamme. Mange voksne dyr har mistet den oprindelige hale og har en kort, klumpet erstatning. Tidligere skelnede man mellem tre underarter, men nyere genetiske undersøgelser støtter ikke opdelingen. I stedet holdes og sælges dyrene som lokalformer, opkaldt efter den ø eller det område, de stammer fra.

Arten blev beskrevet af Cuvier i 1829 og er i familie med *Correlophus ciliatus*, men er et helt andet dyr at holde. Den vokser langsomt og er først fuldvoksen efter tre til fem år. Den er rolig og kan vænnes til håndtering, men den bider, hvis den bliver bange, og et bid fra et stort dyr gør ondt.

Angivelserne af størrelse og levetid svinger, bl.a. fordi lokalformerne er så forskellige. Tallene i faktaboksen dækker både de små øformer og de store dyr fra hovedøen.

Udbredelse og levested

Arten lever kun på Ny Kaledonien i det sydvestlige Stillehav. Den findes spredt i den sydlige og østlige del af hovedøen Grande Terre og enkelte steder i den centrale bjergkæde. Det nordligste kendte fund er fra Mont Mandjélia i Panié-massivet. Derudover lever den på Île des Pins og på mange små øer og holme omkring den, hvor bestandene stadig er forholdsvis tætte.

Udbredelsen er opsplittet, og der findes ingen pålidelige tal for bestandens størrelse. Den er presset af skovrydning, indførte rotter, katte og grise, den invasive myre *Wasmannia auropunctata* og ulovlig indsamling, især på de små øer, hvor den lave skov gør dyrene lette at fange.

> **Oprindelig udbredelse:** Ny Kaledonien.

LEVESTED

Gekkoen lever i fugtig skov: kystskov, tæt regnskov og bjergskov. På hovedøen ligger de fleste fund mellem 500 og 1.100 meters højde, mens øbestandene lever helt nede ved kysten. Om dagen sover den i hulheder i træstammer og i sprækker, og om natten klatrer den rundt i kronerne og søger føde. Et par holder ofte til i det samme hule træ i lang tid.

Føden er blandet: insekter, edderkopper og mindre hvirveldyr, men også frugt, nektar og plantesaft. Klimaet er mildt og fugtigt. Temperaturen kan i yderpunkterne gå fra omkring 12 °C en vinternat til 34 °C en sommerdag, men det meste af året ligger den langt mere moderat. Det er det milde, fugtige klima med kølige nætter, der skal efterlignes i terrariet, ikke tropisk hede.

Pasning

TERRARIET

Et voksent dyr skal have et højt terrarie på mindst 60 × 45 × 90 cm (længde × bredde × højde). Mange vejledninger nøjes med 45 × 45 × 60 cm, men det er trangt for et dyr på 40 cm og flere hundrede gram, og en rummelig bolig giver et roligere dyr. Et par bør have mindst 90 × 45 × 90 cm.

Unger og ungdyr bor bedst i en faunaboks eller et lille, tæt beplantet terrarie, hvor de føler sig trygge og nemt finder mad og vand. De flyttes op i takt med, at de vokser. Køkkenrulle er en god bund til de mindste, fordi man let kan se og fjerne afføringen.

Indret med kraftige grene i forskellige vinkler og højder, store korkrør og korkbark og tæt løv, gerne levende planter som pothos og gummitræ. Dyret skal kunne gemme sig højt oppe. En kasse med fugtig sphagnum giver fugtskjul og æglæggeplads. Som bund passer en fugtholdende blanding af kokosmuld og jord uden gødning, gerne som bioaktiv bund. Sørg for god ventilation, helst både forneden og foroven.

Læs mere: Terrarieopbygning og bioaktiv bund

TEMPERATUR

Rhacodactylus leachianus har det bedst ved almindelig stuetemperatur. Om dagen er 22-27 °C passende, og om natten må det falde til 18-22 °C. Den natlige afkøling svarer til forholdene i naturen og holder dyret aktivt. Holder stuen sig over ca. 20 °C, klarer mange sig helt uden ekstra varme.

Varme er den største fare. Ligger temperaturen længe over 28-29 °C, bliver dyret stresset og kan tage skade. Angivelserne er uenige, fra et lille varmt sted på op mod 30 °C til ingen varmelampe overhovedet, så faktaboksen angiver intet hotspot. Bliver det for koldt om vinteren, kan en svag varmemåtte på siden eller en lav varmepære styret af en termostat give det, der mangler. Mål altid med et digitalt termometer.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal ligge på 50-80 %. Sprøjt terrariet hver aften, så fugtigheden stiger til 70-80 %, og lad den falde igen i løbet af dagen, så bund og grene når at tørre op. Konstant våde forhold giver mug og hudproblemer. Du kan også sprøjte kun den ene halvdel, så dyret selv kan vælge.

Gekkoen drikker dråber fra blade og ruder, men stil også en tung, stabil vandskål, og skift vandet mindst hver anden dag og straks, hvis det er snavset. Et hygrometer midt i terrariet viser, om rytmen holder.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

LYS OG UVB

Arten er nataktiv og kan leve uden UVB, når den får D3-vitamin gennem foderet. Lys er ofte kun nødvendigt af hensyn til planterne. Tilbyder man et svagt UVB-rør, bruger dyrene det dog ofte. Vælger du UVB, så hold det svagt, som til skyggedyr (Ferguson-zone 1), og sørg for, at dyret altid kan trække sig ind i skygge.

Hav lyset tændt 10-12 timer om dagen, gerne styret af et tænd-sluk-ur, og lad der være mørkt om natten. Undgå stærke spotlamper og farvet natlys.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

FODER

Grundfoderet er færdigblandet pulverkost til frugtædende gekkoer, rørt op med vand til en tyk grød og serveret i en skål, gerne på en holder højt oppe. Pangea og Repashy er udbredte mærker. Voksne dyr får grød 2-3 gange om ugen, ungdyr oftere, og rester fjernes efter et døgn.

Giv desuden levende insekter en til flere gange om ugen: dubia-kakerlakker, fårekyllinger og græshopper, med voksmøllarver og silkeorme som godbid. Insekterne må ikke være bredere end afstanden mellem dyrets øjne og skal pudres med kalk med D3-vitamin. En lille babymus en gang om måneden kan gives, især til avlshunner, men det er ikke nødvendigt. Moden frugt som mango, pære og figen kan gives som godbid i små mængder.

Unger begynder at spise tre til fem dage efter klækningen og får pulverkost og små fårekyllinger 3-4 gange om ugen. Hunner kan gå i foderstrejke lige før æglægning og spiser så ekstra meget bagefter. Vej dyrene jævnligt, så du kan følge med i, om de tager på.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Rhacodactylus leachianus er rolig og kan blive tam, men den er ikke et kæledyr, der skal håndteres hver dag. Den kan bide, når den bliver bange, og et bid fra et stort dyr gør ondt og kan bløde. Håndtér den roligt, lavt og kort ad gangen, og giv nye dyr et par uger til at falde til. Lad helst unger være i fred de første par måneder. Tag aldrig fat i halen.

Om dagen sover den i et skjul. Den kan knurre, gø og klikke, når den forsvarer sig eller er utilfreds. Hold som udgangspunkt dyrene enkeltvis. En han og en hun kan nogle gange bo sammen i årevis, hvis der er god plads og mange skjul, men selv et velfungerende par kan pludselig begynde at slås, så vær klar til at skille dem. To hanner må aldrig holdes sammen, og forsøg med en han og to hunner ender oftest i slagsmål.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannerne har en tydelig bule ved halens rod og en V-formet række porer foran kloakken, så kønnet kan kendes i en ret ung alder. Dyrene vokser langsomt og bør først bruges til avl, når de er mindst tre år gamle, og ofte går der fire til fem år. Hunner fra øerne bør veje mindst ca. 120 g og hunner fra hovedøen over 180 g. En hun, der er for ung eller let, risikerer at blive tappet for kalk eller få æg, der sætter sig fast.

PARRING

Avlen følger årstiderne. Giv dyrene en kølig periode fra november til februar ved temperaturer i den lave ende af normalområdet, omkring 21-23 °C, og hæv derefter temperaturen et par grader i februar og marts. Det sætter gang i sæsonen.

Introducér gerne dyrene gennem et net de første dage, fx ved at sætte hannen i et lille netbur inde i hunnens terrarie. Par, der passer sammen, hviler ofte tæt ved hinanden, mens uforenelige dyr gør og prøver at angribe gennem nettet. Hannen bider hunnen i nakken ved parringen, og mindre skrammer er almindelige. Skil dem ved alvorlige skader eller tegn på vedvarende aggression. Parret kan bo sammen hele sæsonen, eller hannen kan sættes ind kun til parring.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger som regel sit første kuld omkring 30 dage efter parringen, og et kuld er altid på to æg. Derefter kommer nye kuld med ca. fem ugers mellemrum. Antallet varierer meget: en til seks kuld pr. sæson er set, og to til tre er det normale, selv om enkelte hunner lægger langt flere.

Sørg for en æglæggekasse med fugtig sphagnum eller kokosmuld, ellers graver hunnen æggene ned i bunden. Giv hende ekstra kalk og foder i sæsonen, og stop avlen, hvis hun taber sig. Enlige hunner lægger af og til æg uden en han, og der er endda beretninger om sådanne æg, der har klækket.

INKUBATION

Tag æggene forsigtigt op uden at vende dem, og læg dem halvt ned i fugtig vermiculite eller perlite i en boks med små lufthuller. Sæt boksen i en inkubator eller et sted med stabil temperatur mellem 22 og 28 °C.

Temperaturen styrer varigheden: ved høj temperatur klækker æggene efter ca. 45 dage, ved lav temperatur kan det tage op til 150 dage. Varm inkubation giver også flere hanner, og kølig flere hunner, men der findes ingen sikre grænseværdier for arten. Æg, der falder sammen og bliver gule eller mugne, er som regel ikke befrugtede, men lad dem ligge, til du er sikker.

Læs mere: Inkubation af æg

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne ligner små udgaver af de voksne, og størrelsen afhænger af lokalformen. Flyt dem hver for sig til en lille faunaboks eller plastboks med lufthuller, køkkenrulle som bund, et skjul og en lille vandskål. Hold dem adskilt, så de ikke stresser eller bider hinanden.

Ungerne begynder at spise efter tre til fem dage. Giv dem pulverkost og små fårekyllinger 3-4 gange om ugen, og skift vandet hver anden dag. Mange unger tager kun nølende insekter de første måneder og lever mest af grøden. De vokser langsomt sammenlignet med andre gekkoer og flyttes til større boliger i takt med væksten.

Sundhed og typiske fejl

Rhacodactylus leachianus er hårdfør, men visse problemer går igen:

- Varme over 28-29 °C, fx i et terrarie ved et vindue om sommeren. Det giver stress og appetitløshed.
- For lidt kalk og D3-vitamin hos unge dyr og avlshunner, som giver bløde knogler, krumme lemmer og rystelser. Brug en god færdigkost, og pudr insekterne.
- Konstant våd bund og dårlig ventilation, som giver svamp og hudproblemer.
- Hudrester på tæer og halespids. Giv et fugtigt skjul, og løsn resterne forsigtigt med lunkent vand.
- Fedme hos dyr, der får for meget foder og for lidt bevægelse i et for lille terrarie.
- Parasitter og infektioner hos nyindkøbte dyr. Hold nye dyr adskilt, og få en afføringsprøve undersøgt.
- Bidsår efter parring eller slagsmål, som skal holdes rene og følges.

Et sundt dyr har klare øjne, en fyldig halerod og et godt greb. Søg dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis gekkoen taber sig, ikke spiser i flere uger, får hævelser eller virker slap.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.